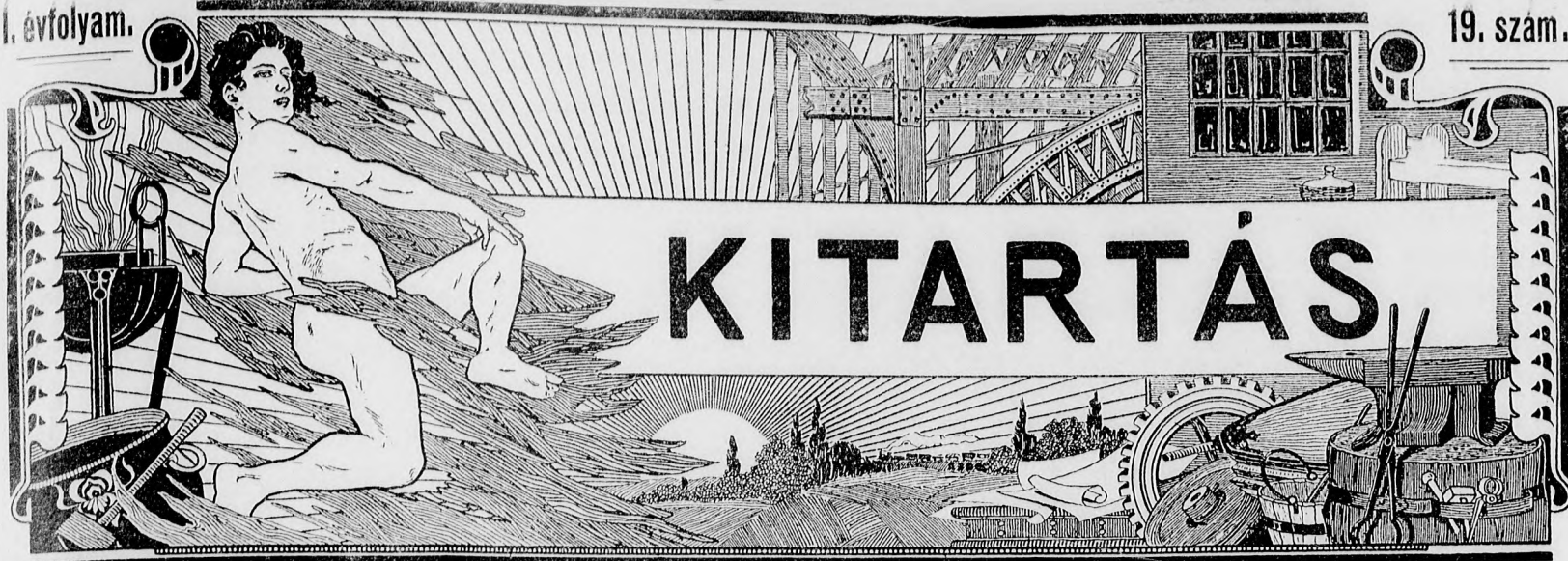

1900

1899. augusztus hó 27-én.

I. évfolyam.

19. szám.

Vasutasok, gyári és ipari alkalmazottak és munkások hetilapja.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel . . . 12 frt.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
benedekfalvi dr. LUBY GYULA,
köz- és váltó-ügyvéd,
a m. kir. államasutak titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.

A foglalkozás befolyása az élet tartamára.

A külföldi biztosító társaságok már régebb idő óta szigorú pontossággal gyűjtik a statisztikai adatokat annak megállapítására, hogy minő befolyással vannak az egyes foglalkozási módok az emberi élet tartamára. E kutatások gyakorlati haszna elvitázhatlan nemesak a társaságokra, de az egész emberiségre nézve is.

A biztosító intézetek táblás kimutatásai pontos adatokkal határozzák meg, melyik mesterséget folytató mily átlagos kort ér el s melyik mesterség mily veszélylyel jár az egészségre és így mennyiben rövidíti meg az életkort.

Húsz évvel ezelőtt a biztosítási díj minden hasonló korú és nemű emberre nézve egyenlő volt és egyetlen biztosító intézetnek sem jutott eszébe mesterség és foglalkozás szerint taksálni a biztosítottakat.

A praktikus amerikaiak e tekintetben is megelőztek minket, mert ügynökeik már évtizedek előtt leginkább azok soraiból toborozták a biztosítottakat, kiket foglalkozásuk leghosszabb életkorra jogosít, mert régen kiszámították már, hogy a földműveléssel foglalkozók átlagos életkora 53 év, míg a bányászoké csak 32.

E statisztikai adatok gyűjtésével részint a társaságok megbízásából, részint pedig tisztán tudományos czélokból úgy Angliában, mint Franciaországban több jeles tudós is foglalkozik.

Ezek egyike számításait több mint két millió megfigyelésre alapította. Legelsőbbben is a bányászattal foglalkozik.

Legkevesebb veszélylyel jár e nemben a *vasipar* és *vasbányászat*, mely az emberiség általános halandóságával egészen egyenlő arányban áll.

Kissé nagyobb halandóság mutatkozik az *olajgyárakban* foglalkozóknál, de fokozatos emelkedésben van az *ón*, *ólom* és *réz* kiaknázást művelőknél, még pedig az utóbbiaknál annyira, hogy két ötödrrészszel mulja felül a vasbányákban dolgozók halandóságát.

Mi lehet e lényeges különbségnek oka? Mindenesetre az érczek természete, melyek finom por alakjában nagy mérgező befolyással vannak a bányászokra. A vas csak jótékonyan hat az emberi testre, melynek egyik alkatrészét képezi, sőt köztudomásilag számtalan alakban gyógyszerül is használtatik. Innét a kevesebb halandóság a vas kiaknázása és feldolgozásával foglalkozóknál.

A réz azonban már magában véve is mérges anyag s ezenkívül a rézbányákban a hőmérsék gyakran 50 fokra is felemelkedik; ily hőségben a munkások kénytelenek csaknem egész meztelenül dolgozni s folytonosan iszszák a vizet, mely a leggyakoribb változtatás mellett is megmelegsik.

Az *ólombányászok* helyzete sem kedvezőbb, még pedig nemesak a már említett porladozó érczrészecskék mérgező hatása miatt, hanem azon nehézségek miatt is, melyekkel e bányák szellőztetése jární szokott. A leggyakoribb és korán bekövetkező betegségek e munkásoknál a tüdővész és az aszthma.

A réz- és ólombányák munkásainak nagy halandósága épen nem csökken a kohókban sem, hol ezen érczek feldolgoztatnak. Az előbb említett betegségeken kívül itt legnagyobb pusztítást a bélköszvény (*miserere*) visz véghez.

Az *olajiparral* foglalkozók átlagos halandósága 1.82 száztóli, a vasbányászoknál a munka természetéhez képest 1.39-től 1.80 száztólig.

változik; az ónbányákban 1·61-től 1·99-ig; a rézbányákban 2·13-tól 3·17-ig emelkedik a halandóság, míg az ólomnál 2·30 egész 2·50-re tehető.

Az ólom- és rézbányák után a legtöbb áldozatot a *porcellángyárak* szedik. Az itteni munkások halandósága 2·57 százalék. Okát leginkább a por alakjában felszálló anyagok nagy mértékben való beszívásában kell keresni, mert ezek nagyon kártékonyan hatnak a lélegző szervekre. Hozzátehetjük még, hogy az olvasztó-kemenczéknél alkalmazottak a szeszes italok mértéktelen élvezete által is elősegítik a halandóság arányának emelkedését. *A vasuti hivatalnokok és vasutnál alkalmazottak* halandósága 1·66-tól 1·79 százalékig változik, míg a vonatvezetők és fűtők halandósága 2·06-ig emelkedik.

Ezen angolországi adattal ellenkezik egy francia tudós számítása, a mely szerint Franciaországban a gépészek és fűtők, kik örökké a szabad levegőn dolgoznak, kiváló egészségnek örvendenek és halandóságuk sokkal kisebb arányokat mutat fel, mint a szobában dolgozó hivatalnokoké.

E különbség a két ország közötti éghajlati differenciákra is visszavezethető. De okozója lehet az is, hogy míg az angol hivatalnokok szellős és a kényelem netovábbjával berendezett termekben dolgoznak, addig Franciaországban a hivatalszobák alacsonyok, szűkek és többnyire túltömöttek.

Minden egyes foglalkozásnál számba kell

vennünk azon különféle feltételeket, melyek az élet tartamára befolyással lehetnek. A rendes életű s folytonosan a szabad természet éltető legében foglalkozó *kertészek* halandósága 0·93; míg a *kocsisok*-é, kik az idő viszontagságainak inkább ki vannak téve s éltük felét az istálló nehéz légkörében töltik s ezenkívül a szeszes italok mértéktelen élvezete által is kiválnak: már 1·84-re emelkedik.

Legváltozóbb azonban az *élelmiszerek* gyártása és elárúsításával foglalkozók élettartama.

A *fűszeresek*-é 1·12; a *hentesek*, a *halárusok*, *mészárosok* és *sütők*-é 1·80-tól 2·15-ig váltakozik, a mi leginkább az állati anyagok kipárolgásának folytonos beszívása, az egyenletes mozgás hiánya és a túlságosan tápláló étkezésben leli magyarázatát.

Még nagyobb emelkedést mutat azonban a különféle *italok gyártói* és *elárusítóinak* sora: a *sörgyárosok* halandósága 2·15, a *korcsmárosok*, *bor-* és *pálinkakimérők*-é pedig 2·45-től 2·50-ig emelkedik.

Érdekes táblázatot nyújtanak a *szellemi munkával* foglalkozók is. Az *ügyvédek* két kategóriába oszthatók: az otthon irodájukban dolgozók halandósága 1·19 száztöli; míg a védőügyvédeké, — kiknek mestersége inkább a folytonos szónoklás, s kik a közvetlenség befolyása alatt többé-kevésbé nagyobb izgalmaknak vannak kitéve — már jelentékeny emelkedést mutat s 1·68-ra tehető. Az *orvosok*-ét

Czigánytanya.

A ki azt hiszi, hogy bohémek, fantaszták vagy cigányok csak a párisi diáknegyedben voltak és vannak, alaposan csalódik. Vannak ám Budapesten is szép számmal, csak keresni kell őket. Jóravaló piktor, poéta, de még orvos vagy ügyvéd is csak azokból lesz, kik a külvárosi hónapos szobák cigányéletét végig próbálták.

Egyik-másik ilyen cigány vetekedik a Kock Pál vagy a Murger bohémjeivel, akár szegénység, akár humor dolgában.

Milyen pompás fiú volt, teszem azt, Vizsolyi Béla, mikor még a „Koszorú-utczában“ lakott. Bajszos, szakállas legény volt már, kopasz is volt mint a fehérhasú görög dinnye, de azért vidámság dolgában túltett az egész csenevész fiatalságon. Jőszivű fásultsággal hitte és hirdette, hogy a képtárlatra, vagy a Szikszay éttermébe protekció nélkül nem lehet bejutni. Ha valaki mutat neki olyan emberfiát, a ki ez előkelő helyekre a maga erejéből tette be a lábát, ő azt azonnal szerződötteti és pénzért fogja mutogatni.

Vizsolyi harmadmagával lakott a „jó Fülöpnél“, Közép-Európa legszegényebb műárosánál. Lakásuk egy

szoba volt konyhával, melyben egy takaréktűzhely állt, egy szalmazsák hevert és három arczkép függött, névszerint: „Zrinyi Ilona“, — a „Kaliforniai aranyásó“ — és „Kobalt Jeremiás“ vagy másik nevén az „Ég-szinkék hercege“.

Ebből a galériából a szobába nyílt az ajtó. A szoba egyetlen ablakából végig lehetett látni a hosszú, szemetes udvaron, ki egészen az utcára s figyelemmel lehetett kísérni a bódéjában ülő kofát, kinél a fát, gyümölcsöt, kenyeret és krumplit vásárolták hitelbe.

A szobában látható volt a „bonezoló asztal“, mely onnan kapta nevét, hogy boldogabb időkben valami uraság konyhájában trancsíroztak rajta: a „dobogó“, melyre a modelleket állították s „a szék“, meg a „festő-állvány“ az ablak mellett. A szögletben állott „a kamara“, mely valamikor ferslág lehetett, de lassankint feltűzelték s csak a feneke maradt meg s abban a lom halommal.

Vizsolyi egykor vasuti hivatalnok volt, de aztán szerelmes lett, a sok áthelyezést is megunta és fölcsapott piktornak. Sokoldalú művész volt Béla. Tilinkózott, trombitált a szájával, cziterázott a fogain; dolgozott szénnel, mésszel, korommal, krétával, vizes és olajos festékekkel. Arczképei bámulatosan hasonlítottak — mindenkéhez.

Lakótársa, Szabó Gyurka, Pápán volt diák, de aztán, közbejött akadályok miatt, szakított a jogi pályával és a művészeteknek szentelte életét. Ő volt a minta-rajziskola athlétája, a kit minden modell nagyra becsült, mert lenézte őket. Árva fiú volt, de a nagy-

(1·29) lényegesen felülmulják a *sebészek és gyógyszerészek* (1·91).

A dúsan dotált anglikán *lelkészek* különösen hosszú életnek örvendenek, halandóságuk aránya 1·06-tól 1·10-ig emelkedik. Ellenben a *katholikus papok* igen nagy halandóságot mutatnak (1·83). Ezek ugyanis gazdag alapítványokkal nem bírván, csakis a hivek — még pedig legtöbbször a szegény irországiak — segedelmére vannak utalva. (Nálunk ép ellenkezőleg áll a dolog.)

A tér szűke nem engedi, hogy a többi mesterségek és foglalkozások hosszú sorára kiterjeszkedjünk, de örömmel konstatáljuk, hogy hazánk leginkább földművelő ország lévén, az egész művelt világ statisztikai megfigyelései szerint a magyaroknak van a leghosszabb életre kilátásuk.

Luby Gyula.

Dél-Magyarország és a nagy magyar Alföld ipari szempontból.

Dél-Magyarország elnevezés alatt rendszeresen csak azt a három megyét értik, mely egykor temesi bánóság név alatt egységes közigazgatási területet alkotott. Mi, hogy a nagy magyar Alföld leírásánál egységesebb s kevésbé kiterjedt területet nyerjünk, még Arad- és Bács-Bodrog-megyéket is ideszámítjuk. A területen, mely hazánk leggazdagabb vidékei közé tartozik, s különösen síksága csaknem világhírű gabonatermő

vidék, összesen csak 14 város van, de ezek — Vinga, Karánsebes és Fehértemplom kivételével — egytől-egyig nagy városok, sőt, legalább három: Arad, Temesvár és Ujvidék, határozottan nagyvárosi jellegűek. A legutolsó népszámlálás szerint e néhány városban 344,565 lakos s 385,585 kizárólag iparral foglalkozó egyén volt, tehát minden tizedik lakosnál több. Még a főképp földművelő vidéki városokban is elég sok a kisiparos s ha más nem, egy-két gőzmalom mindenütt akad, az egész területen körülbelül 400, köztük több igen jelentékeny.

A régi Bánság székhelye Temesvár (39,884 lakossal) kétségtelenül igen előkelő hely hazánkban. Az utcák és házak elegánsak, villámvilágítás, aszfalt s más nagyvárosi kényelmi czikkek fogadják az utazót, s a tömérdek gyár (melyről egyik részét gyárvárosnak is hívják) kéményeinek füstjével messzire hirdeti nagy ipartevékenységet. Sok oly ipartelep van itt, melyhez hasonlót messze földön nem találunk. Ilyen például Vizkeleti V. cognac-, boreczet-, szódavíz- és pezsgőgyára, melynek pezsgője egy—másfél forintjával kerül forgalomba. Petrof Antal s Hromadika József zongorát, harmoniumot és melofont készítenek különösen keleti népek számára, Novotny Antal harangokat készít, Steiner Miksa spodiumot és csontlisztet gyárt, főképp a cseh cukorgyárak számára. Nagy gyára van Kimmel J.-nak cognac-főzésre, szesz- és szilvórium-készítésre, s terményeivel a világ minden részében tud hódítani. Kocsikenőcs-gyártással foglalkozik Feld Ign. ipartelepe, ecetet gyárt nagyban Hentschel Ferencz. Szeszgyár több is van, legnevezetesebb a szeszégető és finomító részvénytársaság és Blau testvérek szeszgyára. Épületasztalos-árúkat készít Gungl M. fiai cég. A lakatosok közt Leopisz

nénje minden második héten küldött neki egy nagy fazék töltött káposztát, vagy kalácsot, sült libát és pogácsát. Ő volt a társaság kosztadója. Egy időben az a gondolata támadt, hogy kiküldeti magát a Fidzsiszigetekre magyar kormánybiztosnak s bennünket is magával visz földes uraknak.

Veréb Zolán városi napidíjas volt és költő. Ő már csak úgy pótléknak került a „jó Fülöp“ tanyájára. Eleinte csak bejáratos volt hozzájuk, mert olasz órákat adott Szabó Gyurkának, a ki ezért hálából, ha majd az „örökségét“ fölveszi, be akarta vele utazni Itáliát. Gyurkának mindig utazási tervei voltak. Páris, London, Róma, Nápoly, New-York, Bombay, Peking, Odessza és Honolulu többet forgott a száján, mint egy kiérdemült admirálisnak.

A költő azért költözött hozzájuk, hogy az olasz nyelvet Gyurkával annál szorgalmasabban gyakorolhassák. Beköltözése nagy fényvel ment végbe, dinnyeérés idején.

Elöl ment egy tót legény, a ki a pakktáskát hozta. Ebben voltak a Zoltán versei, könyvei, hálóinge és végrendelete.

Maga a költő hosszú szürke talárban lépdelt a teherhordó után. Kezében petroleumlámpát hozott; zsebei duzzadtak a kézelők és gallérok tömegétől; oldalán egy pár elviselt cipő függött, mely vastag cukorspárgával volt összekötve s úgy vetve át a vállán, mint a hogy elegáns emberek a színházi látcsövet hordják szíjon.

Beléptek. Elöl a költő a lámpával, mely, fényes

reggel lévén, nem kis derűtséget okozott a bennlevők között. Diogenes lámpájától egyébként ez nagyon különbözött, mert ebben éjszaka se volt olaj, nem hogy nappal lehetett volna embert keresni vele.

Utána jött a tót. Letette a táskát, szétnézett a konyhában, meglátta a képeket és örvendezve megszólalt.

— Ilyet én is tudom, fazekas vagyom.

És mutatta a tenyerén, hogyan mázolja ő be a fazekak oldalát, tálak fenekét.

A jó Fülöpben fölébredt a maliczia meg az üzletember. Rögtön megkérdezte a Janótól, hogy aztán hol tudja eladni az ilyen képeket?

A költő pedig oda állt a „Zrinyi Iloná“-nak nevezett arczkép elé s vékony tenyerét szívére szorítva, szeméit a padlásra függesztve, szavalni kezdett.

— Királyi nő, Aspasiák nagyanyja!
Érted jajong a zöld hegyek visszhangja.
Nem te vagy-é a pékék Jutka lánya,
Kit elrabolt a puszták oroszánja?

Fülöp, a házi gazda, ezért a rögtönzésért megölelte a kitünő lírikust, meghívta magával az átelleni kofához reggelire, elkísérte a hivatalig és elbeszélte neki útközben élete történetét.

A „jó Fülöp“ csak akkoriban szakított a kereskedelmi pályával, melyet a zsidvásártéren üzött. Szerencsétlen szerelem juttatta csödbe szegény fiút. Már valóságos tőkepenzes volt, kizárólagos tulajdonosa negyven forintnak, melyből egy egész bódét bérelhetett volna a vásártéren: de ekkor a sors összehozta egy

Árpád telepe, a kalaposok között Ladstätter testvérek a legügyesebbek. Érdemes megtekintésre Schattelesz és Kende beton- és cementárú-gyára, mely mozaiklemezeket, kútmedencéket, emlékköveket, márványárúkat és más műipari czikkeket is készít. A textilipar kevésbé fejlett, de az építészet nagyon előre haladt. Közelebb egyszerre három gőztéglagyár alakult, s ezek némelyike díszes cserepeket, terrakotta-árúkat, sőt sötét üvegárúkat is készít. Állami dohánygyára van.

A hatalmas Temesvárral szemben valóságos falu a régi Bánságnak másik két önálló törvényhatósági joggal felruházott városa: Versecz s Pancsova. Mindkettő nagy városaink között a kevésbé magyar jellegűek közé tartozik. De azért mindkettőnek vannak már kivitelképes gyártelepeik is. Verseczen Siegl József téglagyára különleges gyártmányokat is készít, Frisch Gyula szeszgyára külföldre szállít, Botta György fiai harangokat készítenek. Van itt még asztalostelep, Wach József cipésműhelye, mely honvéd-bakkancsokat készít. Az „Unio“ keményítőgyár, Andrejevits testvérek szalámi-gyára, Neukom és Langauer cognac-gyára nemcsak a közel fekvő keletre, de messzebb is szállítják árúikat. Pancsován nevezetes az állami selyemgubó-feldolgozó gyár, hol nőket foglalkoztatnak, továbbá Bachman téglas és terracotta-gyára, egy nagyobb faárúgyár, a sör- és a gázgyár. Alkalmilag megemlítjük, hogy ezt a várost újabban a Bukovinából behozott s részben a környéken letelepített csángók is örvendetesen magyarosítják.

A kisebb városok közt legtöbb gyára van a régen tekintélyes Fehértemplomnak, melynek 9041 lakosából 1391 iparos. Kivitelre dolgoznak a következők: Bogschár János és Schäffer Péter bocszkorkészítők, Kuncser Pius, Habersack és Popo-

vics kocsigyárosok, Tipoweiler János kötélverő, Nádler Ferencz kalapos és Mina Nesztor cognacgyáros. Mindezek üzletei azonban nagyon kevésbé haladják felül a kisipar mértékét. Karánsebesen, az oláh vidék egyik központján, Schmidt és Perlfesternek volt még pár évvel ezelőtt is virágzott faszeggyára, de ez megszűnt s ma a városban, hol pedig már a villamvilágítást is meghonosították, nincs jelentékeny ipartelep. A népesebb Lugoson csak egy szeszfinomító és gőzmalmi részvénytársaság bír kiviteli képességgel. A legnagyobb rendezett tanácsú város a vidéken Nagy-Beeskerek, Torontálmegeye székhelye (21,934 lakos). Itt már élénkebb az ipari tevékenység; van a városban többek közt egy még egészen új, de jól felszerelt gazdasági gépgyár, s újabban egy szőnyeggyár felállítását is kezdeményezték, melyre nagy szükség van, mivel a román, szerb és bolgár lakosságnak általában nagy érzéke van a szövés iránt s mint házi ipart, eddig is kitűnően gyakorolták.

Temesvárral szemben azonban mindezek a városok nagyon háttérbe szorulnak s csak egy van Dél-Magyarországon, mely minden tekintetben versenyez vele. Ez a 42,052 lakost számláló Arad, egyike hazánk legszebb városainak. Legjelentékenyebb gyára a Neuman testvérek szeszgyára, mely 1893-ban 540 ezer métermázsza különböző gabonát őrölt, 80,000 hektoliter alkoholt készített, 4200 szarvasmarhát hizlalt Bécs számára, s a telepen mintegy 600 munkás dolgozott. Mittelmannak és a részvénytársaságnak szeszgyarai eltűntek mellette. Híres továbbá Dangl Antal régi orgonakészítő műhelye, mely a legismertebb hazánkban. Hatalmas telep Waitzer János gép- és vasöntője, hol 1200 munkás dolgozik s évi termelésének értéke két millió. Külö-

kaczér Kalypsóval és vége lett a tőkepénznek estétől reggelig Édes anyja, a ki eselédruhákkal házalt, kitagadta e miatti haragjában szegény fiát mindenéből, az összes blúzokból, szoknyákból, kötényekből és — a mi a legsúlyosabb — összes jövedelmeiből is. Ő azonban nem esett kétségbe, hanem húsz éves szívének minden energiájával kezdett új életet.

Fülöp jelentékeny személy lett a három cigány életében. Az ő hivatása volt munkát szerezni, előlegeket adni, festéket, papírt, vásznat, blind-rámát, keretet beszerezni és — főzni. Szakács, lakásadó, impresszárió és pénzügyminiszter volt egy személyben. Az volt az ábrándja, hogy, majd ha a művészeinek fölviszi az isten a dolgát, fölesap műárúsnak, ő lesz a magyar Sedelmayer, meggazdagszik, kikeresztelkedik, fölveszi az Ötömösi nevet és folyamodik báróságért.

Történt pedig egy keddi nap reggelén, abban az időtájban, mikor Veréb Zoltánt a „Tűzokádó“ című belföldi élelzap rendes verselőjének szerződtette, hogy a nemes társaság mind a négy tagja arra ébredett, hogy péntekig nem lesz mit enni.

Veréb Zoltán, a költő, dúlt arczezal jött be a konyhából, a hol Fülöppel egy szalmazsákon szokott aludni. Bele nézett a Gyurka üres szeredásába, melyből az utolsó pogácsa is eltűnt. A „bonczoló asztalon“ a paprikás krumplileves lábasa tátongó üresen, négy bádög kanál hevert benne nyugodt tétlenségben.

— Fiúk, aludjatok estig, elfogyott a „hamis gulyás“.

Azzal kiballagott, hátha lehetne még okosan beszélni a kofával.

Vizsolyi Béla nyujtózott egyet a törekes zsákban, melyben aludni szokott és elkezdett káromkodni. A madzag, melylyel a zsák száját a nyakán összekötötte, összegubanczolódott és nem tudta a fogával kioldani. Elkezdett segítségért kiabálni.

— Fülöp, Gyurka! húzzátok le rólam az ágy-neműt.

Gyurka mellette hált a földön, egy arasznyi széles, leterített futószőnyegen, fejét egy csomó kendőbe kötött ócska ruhán nyugtatta s a Zoltán szürke talárjával takaródzott. Odaszólt lustán.

— Gyer' ide, majd kioldalak.

Vizsolyi, a kinek csak a szakála meg tarsima feje volt ki a zsákból, oda gurult mellé. Fülöp is becsódult a konyhából és kioldották a zsákot. Vizsolyi előbujt. Tele volt törekkkel, mint egy medve, mely a szalmazsákban hentergett. A fehéreneműje is teli lett volna szalmával, de azt óvatosságból a széken hálatta.

Fülöp egy tégelyt vett le az asztalról. Bele néz, üres.

— Hová tettétek a Liebig-féle húskivonatot? Tegnap még alig volt híjja.

— Liebig? Liebig? — motyogott álmosan a nagy Vizsolyi, — Liebiggel aláfestettem a vörös hentesné.

Szabó Gyurka elkezdett nevetni, Fülöp meg dühbe jött.

— Megbolondultál?

nösen nevezetes e czég mint vasuti kocsik készítője s felülmúlja az aradi és csanádi egyesült vasutaknak ugyanitt levő műhelytelepét. Nem nagyságáról, hanem sajátos irányáról nevezetes Dobiáschi József haloxylingyára, melyben, megszemlélésre érdemes leleményes berendezése mellett, évenként 2—3 ezer métermázsza robbantó és gyújtó szert készítenek. Ugyancsak Dobiáschi-nak külön biztonsági gyújtózsínór-gyára van, mely szintén kivitelre és nagyban dolgozik. Hönig Frigyes harangöntő-gyára nem kevésbé jelentékeny. Kitűnő berendezésű a Pannonia keményítő-gyár és a légszeszgyár. A malomipart két nagy vállalat képviseli, a Széchenyi gőzmalomtársaság és a Neumann testvérek gőzmalma, melyek együtt 4—5 millió értékű lisztet termelnek. Walder gőzfűrészze szintén hatalmas telep. Czukora már kevésbé jelentékeny. Figyelemre méltó Czeiler és Mihálik asztalosárú-gyára, mely különösen vasutak számára dolgozik. A téglagyárak között a közúti vaspályáé s Nikolits Péteré a legnagyobbak, 7—10 millió téglát is képesek készíteni egy év alatt. Nagyon jelentékeny Kotsis Lajos cementárú-gyára, mely nemcsak építésre dolgozik, de csatornacsöveket, kályhatalpakat s más díszmunkákat állít elő. Ily nagy ipartevékenység mellett nem csoda, ha a szakiskolák is virágoznak; van itt iparrajziskola, nőipariskola, fa- és fémipari szakiskola s újabban iparmúzeum. A városban 7011 ember foglalkozik kizárólag iparral.

Áttérve már most Bács megyébe, itt alföldi vonásokkal találkozunk, óriási városokkal, melyeknek lakossága azonban túlnyomólag földműves s azért a mindennapi szükségletnek megfelelő kisipari tevékenységen kívül túlnyomólag csak a mezőgazdasági ipar fejlődött ki némileg. Leginkább kivétel Ujvidék városa, melyben másnemű

gyárakból is jó nagy mennyiséget találunk s hol az iparos lakosság az egésznek $\frac{1}{8}$ -át teszi, míg a többi városokban alig $\frac{1}{12}$ -ét, sőt Zentán 25,725 lakosból csak 1402 iparúzó.

Az ujvidéki gyártelepek közül a város határszéli jellegének megfelelően a legtöbb exportüzletet csinál, főképp a Balkán-félszigetre. Ilyen üzletek a következők: Redlich, Ohrenstein és Spitzer cementárúkkal, Adamovics Sándor és Königstädler testvérek szeszszel, cognaccal meg eczettel, Ernst és Roth, valamint Schwarz testvérek faárúkkal, Menrad Lőrincz és fia bútortal, Birti Pál szalámival és zsírral, Trogmayer Gyuláné tűzoltó-szerekkel. A malmok közül a gőzhenger-malom-részvénytársaság szállít legtöbb lisztet külföldre, részben Amerikába is. Jó kivitele van a szappanfőző társaságnak. Téglagyára van Gucker Lajosnak és Popovics testvéreknek. Van itt selyemfonó és szövőgyár is. Különben mondanunk sem kell, hogy Ujvidék fekvésénél fogva inkább kereskedő, mint iparos város.

Bármily jelentékenyek legyenek Bács megye többi városai nagy népességük következtében, ipari szempontból nagyon keveset lehet róluk mondani. Így Szabadka, mely Szeged kivételével hazánk legnagyobb vidéki városa, alig mutathat fel a malmokon és szeszgyáron kívül nagy ipartelepét, mi azonban nem jelenti az ipar pangását, a minthogy a város 72,737 lakosa közül 4228 iparos, pedig a lakosságnak igen jelentékeny része jár a tanyákra, hol az iparúzás legfeljebb mint mellékfoglalkozás szokott előfordulni. Kissé több gyár van Baján, így Spitzer Károly, kinek szappangyára is van, sajtolt élesztőt készít. Van itt egy középszerű gyufagyár, légszeszgyár s apróbb hajóácsműhelyek. Valódi nagy ipara azonban nincs. Zomborban, mely a megye székhelye, különben

— Nem én. Elfogyott a bitümöm. Kevertem hozzá palettavakarékot meg egy kis szardínia olajat. Adj egy hatost.

A jó Fülöp ijedten hátrált az ablakhoz, a hol a festő-állvány ágaskodott és elszörnyedve nézte a vörös hentesné.

— Te, hisz' ez sose fog megszáradni. Olyan nyirkos, mint egy behalzsírozott bagaria-csizma.

— Bíz rá, Fülöp! Hozzál szikkatívat. Mindig mondtam, hogy bőven tartás itthon bitümöt, meg szárító balzsamot, a nélkül nem lehet dolgozni. Munkácsyt is ezek tették emberre.

Szabó Gyurka is felöltözött és a kép elé állott tanácskozni.

— Te Béla, ez a hentesné megint a nyakunkon marad.

— Fogadjunk a Párisi Szalon nagy aranyérmébe, hogy kifizeti.

— De nem hasonlít a fényképéhez.

— Mindegy. Találva fogja érezni magát.

— Mint a lepuskázott tyúk.

— Hadd el. Festek neki piros selyem derekat meg gyémántos fülbevalót. Meg is fiatalítom.

— Hátha még úgy sem ösmer magára?

— Ha egyszerre nem is, de majd megszokja?

— Majd fölakasztod őseid közé, családi kép-tárunkba.

— Zrinyi Ilona meg Kobald Jeremiás közé — sóhajtott Fülöp, a ki érezte, hogy azért a portréért megint bajos lesz kiharcolni a tíz pengőt.

— Te Gyurka, — vág közbe hirtelen Vizsoly — motozzuk meg Fülöpöt.

— Helyes, tegnap este még ezüst pénzt láttam nála. Osztózzunk.

Azzal, se szó, se beszéd, lefogták az impresszáriót és kikutatták minden zsebét. Fülöp, az akasztani való, úgy ellenkezett, mintha minden zsebe fölpenzektől duzzadt volna. Zsebei után kikutatták szalmazsákját, a kamarát, még a tűzhely sütőfőkját is, de nem találtak semmit.

Akkor aztán békén tanácskoztak tovább. A költő is visszaérkezett a kofától, azzal az üzenettel, hogy legalább ötven krajczárt törlesszenek, mert addig nem ad semmit.

A kapun levélhordó fordult be. Négy pár szem meredt az ablakon át reá, míg az térdig gázolt s kerülgetett Augiás udvarában. Találgatni kezdtek, pénzes levélhordó-e vagy csak közönséges? Végre beért az udvar hátuljára s bekopogtatott ajtójukon. Egyik se várta ugyan a havi pénzét, de azért mind a négyen kirohantak ajtót nyitni.

— Tekintetes Veréb Zoltán úrnak levele van.

— Én vagyok az! Kítől jön?

— Ederics Mátyás szerkesztő úrtól. Kérek tíz krajczárt, mert fizetetlen jött.

Mire Zoltán szétnézett, maga volt a konyhában; a festők impresszárióstól bemenekültek a szobába. Utánok ment, a levélhordó addig künn várt.

— Adjatok egy hatost. Abban a levélben bizo-

is 26,435 lakost számláló nagy város, szintén nincs kiváló gyár, lisztet visznek ki legfelebb külfödre. Zentán Markovits Lajos faárúi ismertebbek. Mindenik városban van azonban gőzmalom, pálinkafőző, a legtöbb helyen gázgyár s mindenütt jelentékeny a gabonakereskedelem s az ezzel összefüggő iparok. Bács megye bizonyos tekintetben folytatása a régi Bánságnak, melylyel itt együtt tárgyaltuk s Magyarország éléskamrája. Sűrűbb népesség s a ma már meglehetősen előrehaladt közlekedés azonban itt e vagyonos vidéken is növelni fogja az ipart évről-évre, a minthogy a gőzmalmok rohamos szaporodása már az újabb idők jele.

(Folytatása következik)

K R Ó N I K A

A Dreyfus-pör izgalmái lassan-lassan annyira fokozódnak, hogy immár a köztársaság fennállását veszélyeztetik. Még mindig a tanuk kihallgatása folyik, a kiknek nagy része Dreyfus bűnössége mellett tanuskodik. A tárgyalás nem szükkölködik heves jelenetekben s ha a jelek eddig nem csálnak, Dreyfust valószínűleg ismét elítélik. Kínos feltűnést keltett Európa-szerte az a körülmény, hogy a tanuskodó tábornokok az ügybe a német és osztrák-magyar diplomáciát is belekeverték s nem lehetetlen, hogy e tapintatlanságnak Franciaországra nézve igen komoly következményei lesznek.

A *transzváli kérdés* a napokban dől el, minden attól függ, hogy a volksraad elfogadja-e a választótörvény közös megvizsgálására vonatkozó angol javaslatot vagy sem. Egy távirat szerint már hajlandónak nyilatkozott arra, hogy elfogadja, egy másik távirat szerint a volksraad még nem felelt, de attól tartanak,

hogy olyan választ küld Londonba, a mely a tárgyalásokat megszakítja s akkor az angol kormány ultimátuma szerint meg van a kellő ok a beavatkozásra. Anglia számít rá, hogy a volksraad nem fogadja el a javaslatot s ezért készül a háborúra. Seregét indiai csapatokkal erősíti meg s már kinevezte délafrikai összes hadierejének főparancsnokát is, Frederik tábornokot, a ki haladéktalanul elutazik a Fokföldre! A transzváli nép elszántan várja a dolgok fejlődését s maga is készül a háborúra. Az angol főhatóság alatt élő benszülöttek is elhatározták, hogy a transzváli nép segítségére sietnek; a mint Transzválban az első ágyúlövés eldördül, fölkelnek az összes benszülöttek. Az angol kormány készül erre az eshetőségre is. A háború vagy béke sorsa pár nap alatt el fog dőlni.

Crispi, az agg olasz államférfiú, keservesen panaszkodik hazája romlásán. A minap meghívták őt egy kereskedői banketre. Crispi nem fogadta el a meghívást, hanem a rendezőség elnökének levelet írt, a melyben azt mondja, hogy ő az ország mostani szomorú viszonyai mellett nem vehet részt semmiféle lakomán.

— Olaszország, írja azután Crispi a többi között, napról-napra, fokról-fokra süllyed és senki sem tudja süllyedésében feltartóztatni s úgy látszik, hogy az alatt a rövid idő alatt, a mely még életéből hátra van, nem is fogom megélni, hogy Itália sorsa jobbra forduljon.

A levél fölolvásása a bankettező társaságra igen nagy hatást tett. Sokan azt magyarázták ki belőle, hogy Crispi abban a véleményben van, hogy csak az ő keze mentheti meg Olaszországot a nagy válságtól.

Hohenlohe herczeg német birodalmi kancellár találkozására Goluchovszki gróf külügyminiszterrel, a melyet, mivel a multkor elmaradt, kétségbe vontak, mégis meg lesz. Goluchovszki gróf nemsokára a királyhoz utazik Ischlbe s onnan Ausseebe megy Hohenlohe

nyosan pénz van. A mult héten verset küldtem a „Tűzokádó“-nak, azért három forint járna.

— Hatos nincs, de nem is adnánk, mert a pénzt utalványon szokták küldeni, nem ilyen levélben.

— Azért küldi így, hogy biztosan megkapjam, meg hogy a bélyegdíjat megtakarítsa. Érthetitek.

Fülöp, a kit az imént alaposan kikutattak, — nagyon érthetőnek találta a dolgot és hajlandónak nyilatkozott a tíz krajczár előlegezésére. Szórakozottan piszkálta, fogdosta két újjal egyik kifoszlott gomblyukát és egy valóságos tízkrajczárost vett ki mögüle. A két piktornak még a szeme is káprázott tőle.

— Itt a hatos. Hol az a levél?

Zoltán behozta s fölbontották a levelet. Nem volt benne pénz, csak Zoltánnak egy hosszú, humoros verse, melyet „alaposabb kidolgozás végett“ köldöttek neki vissza.

Minden szem őt kereste; minden szív el- és minden kéz ökölbe szorult. De Zoltán oly lázassá tudta fokozni önmagában ily alkalomkor a távozási ösztönt, mint egy gólya. Azóta már Afrikában jár vagy hivatal körül.

Fülöp majd leharapta a nyelvét dühében, „visszavonhatatlanul utolsó“ hatosának kárba veszte miatt. Tanácsba szólította a két piktor: mit tegyünk?

— Államkölcsönt kék szerezni!

— Nincs már semmi becsapni valónk.

— Uzsora, kézi, gőz- vagy villamos szivattyú?

— Vizsolyi Béla menjen látogatóba műpártoló nénijéhez.

— Menjen mindenüvé.

Vizsolyi felhúzta a Szabó Gyurka lakkezipőjét, föltette a Fülöp czilinderét, fölvette a költő fekete nadrágját; némi tisztogatás után a Gyurka büdöskőszinű mellénye és kabátja is egészen előkelővé lett. Erre fölvette saját vadgalamszín felöltőjét, meghajlott elegánsan az ajtóban s hol szétnyitotta, hol összezsucukta e sárgafeketeség fölött a felöltő szárnyait.

— Szervusz Schwartzengelb herczeg!

Gyurka jobbról, Fülöp az impresszárió balról mustrálta a garde-des-robés színhatását. Felhatalmazták teljes non-chalance-ra a felöltő szétnyitogatásában, mert a pecsétek nem szembetűnők.

Fülöp még az ajtót is kinyitotta Vizsolyinak.

— Tessék kísétálni.

Maga is utána ment, Gyurka meg, kimenő ruha hijján, a vörös hentesné befejezéséhez látott. Odaült az állvány elé és a mi szín csak volt a palettáján meg összezsugorodott tubusaiban, azt mind fölmázolta a vörös hentesnére. De csak nem akart hasonlítani.

Az ebédéről lemondott, a vacsora felől azonban már bizonyos volt. Béla meg az impresszárió olyan férfiak, a kik, ha a földgolyót kell is megkerülniök, akkor is megjönnek estére és pénzt hoznak. A költő nem számít; az irodalom pang.

Zempléni Árpád.

herceghez. A találkozás azonban csak azután lesz, hogy Thun gróf visszajövéen Ischlből, a hová ma érkezik, értekezik Goluchovszki gróffal. Bécsi hírek szerint közben még Széll miniszterelnök is elmegy Ischlbe s Goluchovszki csak ő utána megy a királyhoz.

A porosz csatornajavaslat második olvasásban való elvetése Vilmos császárt nagyon kellemetlenül érintette. Miniszteriumát táviratban értesítette, hogy a javaslat elvetése nagyon meglepte, de, mint a Neueste Nachrichten írja, hozzátette a császár, hogy a feléje dobott keztyűt fölveszi s el van szánva, hogy a küzdelmet tovább folytatja. A javaslatot ma tárgyalja a képviselőház harmadik olvasásban s a kormány tegnap és tegnapelőtt is mindenféle engedménnyel arra akarta rábírní a konzervatívokat, hogy a javaslatot szavazzák meg. Eddig az egyezkedésnek nem volt eredménye, de lehet, hogy ma, közvetlenül a tárgyalás előtt, a konzervatívokat sikerül megnyerni, legalább arra, hogy a javaslat egy pontját, a dortmund-rajnai csatorna tervét, elfogadják.

Grasslitz csehországi német városkában nagy zavargás volt a héten, melynek folyamán a csendőrség és a nép kölcsönösen egymásra lövöldözött; négy ember meghalt, többen súlyosan megsebesültek. A zavargás már 19-én kezdődött, de még ma reggel sem szünt meg, noha a városkát megtömték csendőrrel és katonával.

A zavargás 19-én este a kerületi főnökség épülete előtt ütött ki; ide vonultak a német nemzetiek tömegesen, hogy tüntessenek a gyűlölt kerületi főnök ellen; a tüntetők beverték az épület első emeletének összes ablakait, valami kétszáz táblát. Másnap erre a csendőrséget tizenöt emberrel megerősítették. Tegnap, 20-án este újra csődület támadt a kerületi főnökség előtt. A csendőrök szét akarták oszlatni a tömeget. A tüntetők egy része bevonult a szemben levő vendéglőbe s onnan bombázta kővel a kerületi főnökséget. A csendőrség hat embert letartóztatott s ki akarta üríteni a vendéglőt; ez azonban nem sikerült. A vendéglőt 4—500 ember szállotta meg, az ajtókat eltorlaszolták és az ablakokból, a padláslyukakból sörös poharat, sótartót, tálcát, tányért, kőszéndarabokat hajigáltak a csendőrökre. A csendőrök kénytelenek voltak a vendéglő ostromáról lemondani, sőt a kerületi főnökség épületétől is vagy száz lépésnyire visszahúzódní. E harc alatt vagy tíz zavargót a csendőrök letartóztatnak. A kerületi főnök katonaságért és újabb csendőrerősítésért táviratozott. A polgármester továbbá Kriegelstein, a német-nemzetiek vezére és még két német-nemzeti vezérember a kerületi főnökség vezetőjéhez ment, a kítől a csendőrség visszarendelését és a foglyok szabadon bocsátását kérték, a minék fejében megígérték a tömeg szétosztatását. A főnökség nem fogadta el az ajánlatot, mire a polgármester kijelentette, hogy nem tesz többé semmit és a városi őrségnek sem engedi meg, hogy közreműködjék a nyugalom helyreállításában. Éjjel 12 órakor újabb küldöttség ment a kerületi főnökségre a polgármester vezetésével és ismételte előbbi kérését. A míg a küldöttség benn járt, a téren megrázó jelenetek játszódtak le. A tüntetőktől megszállott vendéglőből rálóttak a csendőrökre, ugyanakkor közáport zúdítótrálóttak a csendőrökre, ugyanakkor közáport zúdítótrálóttak rájuk; egy kő az egyik csendőrörmestert úgy érte fejen, hogy összerogyott. A csendőrök erre tüzeltek. A csatatéren két halott és egy súlyosan sebesült maradt. A sortűzre mindenfelül követ dobáltak a csendőrökre, sőt a tér egy házából ki is lövöldöztek. A csendőrök szintén többször lőttek. Súlyosan megsebesült hat ember, kik közül az éjjel folyamán kettő

meghalt, úgy, hogy a halottak száma négy. Hajnalban egy zászlóalj katona és újabb rendőrcsapat érkezett Grasslitzba. Ma reggel azt jelentik, hogy a csendőrség helyreállította a rendet, de az izgatottság még igen nagy. A tömeg reggel újra összeverődött, inzultálta és kővel dobálta meg hivatalába menet a kerületi főnököt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Az államvasutak kocsibeszerzései.

A kereskedelemügyi miniszter elhatározása szerint 1899—1901. években összesen négyszázkilenc személy-, kalauz- és postakocsit szereznek be a magyar kir. államvasutaknál. A négy és fél millió forintot meghaladó beszerzést kizárólag hazai gyáraknál biztosították. Az ide vonatkozólag megkötött szerződéseket a miniszter már helyben is hagyta.

A keletindiai vasutak.

A keletindiai vasutak hosszáról készített statisztikai adatok érdekes világitásban mutatják be az indiai vasutak aránylagos óriási hosszúságát. E szerint az év márczius 31-én 23491 mértföld volt építés alatt. A lefolyt üzemév alatt 1340 mértföld új vonal adatott át a forgalomnak. A vasutak jövedelme a befektetett tőkének 5·37%-át teszi. 1898/99-iki üzemévben az összes vonalakon 152 $\frac{1}{2}$ millió utast (+ 1 $\frac{1}{3}$ millió) és 36.350,900 tonna árút (+ 2 $\frac{1}{2}$ millió) szállítottak. Az említett üzemévben 249 baleset fordult elő, melyek közül csak néhány volt súlyosabb természetű.

Minden újszülöttnék takarékkönyvet.

A belga Mons városában érdekes módját találják a takarékoságnak. Egy odavaló ügyvéd Bourlard Emil ugyanis azt a tervet eszelte ki, hogy a város ajándékozzon minden újszülött gyermeknek egy frankról szóló takarékpénztári könyvet. Az ügyvéd indítványát elfogadták s már két év óta minden monsi újszülött gyermeknek betéte van a takarékpénztárban. Az első betétet nem adják ki addig, míg a gyermekből férfi nem lesz. A monsi ügyvéd terve fényesen bevált. A szülők ugyanis időnkint szaporítják kis gyermekeik betétjeit s így a takarékoság szinte megszokottá vált. A többi belga városokban is követik ezt a példát s nemsokára talán az összes európai államokban ingyen takarékkönyvet kap bölcsőjében minden új honpolgár.

A telefon elterjedtsége.

Az egész világ telefonhálózatáról csinált most kimutatást az Egyesült-Államok stockholmi konzulja, Winslow M. a Scientific American-ban. E szerint az Egyesült-Államokban 772,627 telefon van használatban, Németországban 151,101, Angliában 69,645, Svédországban 56.500, Svájcban 28.846, Franciaországban 27,736, Ausztriában 21,616, Norvégiában 20,678, Olaszországban 11,991, Magyarországon 12,093, Belgiumban 9227, Dániában 10,500 és Hollandiában 8000. Azonkívül Kanadában 33,500, Mexikóban 9009, Uruguayban 3269 telefon funkcionál. Összesen pedig, az itt föl nem sorolt országok telefonjainak hozzászámításával együtt van az egész világon 1.288,163 telefon kell.

Egy templomtolvaj a XVII. században.

Léva városában régi kéziratot találtak, mely egy templomtolvaj kalandjait beszéli el. A XVII. század utolsó évtizedében élt Okos, másképen Mészáros János, a kinek az apja Érsekújvárott mészárosmester volt. Apja a nagyszombati jezsuiták iskolájába adta, de a jómadár kirabolta a jezsuiták templomát a aztán megszökött. A diák ekkor tíz éves volt. Nagyszombatból Komáromba ment s itt a franciskánusok templomában a Mária-szoborról levágta a gyöngyfüzért, melyet aztán néhány krajezárért eladott. Komáromban a Szent András templomot is megrabolta. Bejárta aztán a Dunántúl összes városait, mindenütt a templomokba bújt el s a hitét is többször megváltoztatta, hogy könnyebben lophassa el a templomok kincseit. Végre Székesfehérvárott tetten érték. Az országos tolvaj ekkor huszonhat éves volt. Néhány száz templomrablást ismert be s ezért halálra ítélték. A kalandos embert szalmadombon megégették.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Folytonos figyelmeztetéseink és ismételt kérelmeink daczára a tagok közül sokan még mindig elmulasztják a tagkönyveeske számát a cheque-lapokra ráírni. *Saját érdeklükben felkérjük t. előfizetőinket, hogy ezt megtenni el ne mulasztásuk, mert mulasztásuk nagy zavarokat s elkerülhetetlen tévedéseket okozhat.*

Ugyancsak kérjük t. előfizetőinket arra is, ha egyszerre több hóra küldik be az előfizetést, a cheque-lap hátulsó részén mindig kitüntessék, hogy mely hónapra vagy miért küldik, hogy a küldött összeg rendeltetéséhez kétség ne férjen.

Felszólítjuk továbbá azon előfizetőinket, a kik a júliusi, sőt még a júniusi tagsági díjokkal is hátralékban vannak, hogy azt mielőbb okvetlenül beküldjék, különben biztosítási igényük és tagsági joguk elvész.

Végre kérjük t. előfizetőinket, hogy sziveskedjenek néhány sorral értesíteni, ha a lapokat esetleg helytelen címzéssel kapják, vagy legkésőbb keddig nem kézbesítettnek.

Kovács Lukács Gyoma. Levelezőlapját megkaptuk, az elküldött tagkönyvet a postánál megreklamáljuk, — ha két hét alatt nem kapná meg, sziveskedjék bennünket erről egy levelezőlapon értesíteni, hogy az elveszett könyv helyett másikat állíthassunk ki. Ügye különben teljesen rendben van.

Szigethy Alfréd József Nagy-Becskerek. Czimszalagját kivánságához képest kijavítottuk, a hiányzó 15. számot postára adtuk s bele tettünk egyúttal 3 drb cheque-lapot is. Reméljük, hogy megkapta. Szívélyes üdvözet.

Escher Ferencz Ujpest. A hiányzó lapokat külön megküldöttük, reméljük, hogy most már pontosan fogja az új czímen a lapokat megkapni. Szívélyes üdvözet.

Selmeczy Imre Pészák. Június hó 1-től tagja a szövetkezetnek s szeptember 1-éig tagdíja ki van fizetve; könyvszáma 976.

Pekurár Simon Soborsin. Köszönjük a szives figyelemzetést. Mindenesetre megérdemelte volna a szövetkezet, hogy azok az urak értesítsék és felesleges kiadást ne okozzanak.

Molnár János Piski. Levelezőlapját megkaptuk, ügye most már teljesen rendben van, tagkönyvszám 1369, — az összes szükséges adatokat feljegyeztük.

Dubovszky Ferencz Kana. Talán a lakásezim rossz? Mi, Andrassy-út 2. szám alá küldjük. A hiányzó lapokat elküldöttük s mellékelünk 3 drb cheque-lapot is. Kérjük egy levelezőlapon tudatni, megkapta-e?

Bati János Szegszárd. Eddig nem volt feljegyezve, most már pótoltuk s ügye teljesen rendben van.

Kiss Károly Piski. Teljesen rendben van augusztus 31-éig, tagsági jogát 1899. május 1-től könyveltük el.

Kubányi József Kecskemét. Szabó Balázs részére új könyvet fogunk kiállítani, a régít megsemmisítjük. Szívélyes üdvözet.

Erdős János Szent-Ágota. Köszönjük a szives értesítést, az illetőket annak idején fogjuk majd rendreutasítani; tagsági jogosultságát június 1-től jegyeztük elő, miután június, július és augusztusra kaptuk meg a tagsági díját.

Korozs István Fulyán. Igen, május 1-től kezdve van tagsági joga elkönyvelve, szeptember 1-ig összes díjai be vannak fizetve. Szívélyesen üdvözljük.

Jakab János Bánóc. Köszönjük a szives értesítést, tévedés volt a dologban. Egyik czímlapot, mely Nagy-Mihályra szolt, töröltük.

Szabó Miklós Munkács. Összes adatok a főkönyvben keresztül lettek vezetve, minden rendben van.

Bodó Jenő K.-Vásárhely. Levelezőlapját megkaptuk, megfelelően előjegyeztük, teljesen rendben van. Üdvözet.

Orosz János, Bodovics Imre Fegyvergyár. Pap Antal dr. Wagner-féle gyár, Porzolt Sándor Thék-gyár, Kálmán Károly Alpár-gyár Budapest. Fábán Illés Ödön magyar ajtó-és ablak-gyár Kőbánya, Kálmán István Erzsébetfalva, Péterffy Béla Hungária kénsavgyár Budapest. Szívélyesen értesítjük, hogy ígért támogatásukat és működésüket köszönettel fogadjuk s arra számítunk is s kérjük bennünket esetleg személyesen felkeresni.

V. J. 621. sz. Komárom és Ács állomások igen, Ó-Szőny állomás, illetve megállóhelyen nem. Szívélyes üdvözet.

Tartalom: A foglalkozás befolyása az élet tartamára. *Luby Gyula.* — Dél-Magyarország és a nagy magyar Alföld ipari szempontból. — *Tárca:* Czigánytanya. *Zempléni Árpád.* — *Krónika.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.*